

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6515/2543

สหภาพแรงงานยูโนแคลไทยแลนด์โจทก์ บริษัท ยูโนแคลไทยแลนด์ จำกัดจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มาตรา 20, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มาตรา 10

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่จำเลยซึ่งเป็นนายจ้างจัดให้มีพยาบาลประจำเรืออันเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก็เป็นการจัดสวัสดิการซึ่งเป็นสภาพการจ้างตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ก็ไม่ได้บังคับให้ต้องทำข้อตกลงเป็นหนังสือ แม้จำเลยกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียวและไม่ได้ทำเป็นหนังสือก็ถือว่าเป็นสภาพการจ้างโดยปริยายแล้ว จำเลยมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามแต่การจัดพยาบาลประจำเรือดังกล่าวเป็นสวัสดิการที่จำเลยจัดให้แก่พนักงานนอกเหนือที่กฎหมายกำหนดไว้ เมื่อจำเลยมีระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในการบริหารกิจการของจำเลยและเกี่ยวกับสวัสดิการและผลประโยชน์อื่น จำเลยย่อมอาศัยระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานดังกล่าวเปลี่ยนแปลงปรับปรุงสวัสดิการที่ได้ให้แก่พนักงานนั้นได้ เมื่อการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการในการรักษาพยาบาลที่จำเลยจัดให้ใหม่นี้มิได้ทำให้พนักงานของจำเลยได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลน้อยลงกว่าเดิม จำเลยจึงมีอำนาจกระทำได้ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานข้างต้น

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทสหภาพแรงงาน โดยสมาชิกของโจทก์ได้รับการจัดสวัสดิการจากจำเลยให้มีพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณ ซึ่งเป็นสถานที่ทำงานของลูกจ้างตลอด 24 ชั่วโมงมาเป็นเวลาประมาณ 11 ปี ต่อมาวันที่ 24 กันยายน 2541 จำเลยได้ย้ายพยาบาลประจำเรือดังกล่าวไปประจำสถานที่อื่น และจัดพยาบาลไปตรวจเยี่ยมตามกำหนด ทำให้ลูกจ้างได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลลดลงมากและสูญเสียความพร้อมในการใช้ชีวิตในภาวะฉุกเฉิน อันเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างไปในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ลูกจ้างและไม่ได้รับความยินยอมจากลูกจ้างมาก่อน ขอให้บังคับจำเลยจัดพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อให้มีสภาพการจ้างด้านสวัสดิการการรักษาพยาบาลดังเดิมจำเลยให้การว่า ได้จัดสวัสดิการการรักษาพยาบาลให้ลูกจ้างบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณตลอดเวลา ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดตามกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่มีลูกจ้างบนเรือ 25 ถึง 30 คน เท่านั้น ไม่ถึง 200 คนตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยสำหรับลูกจ้าง ลงวันที่ 16 เมษายน 2515 ข้อ 2 แต่จำเลยก็จัดให้มีห้องรักษาพยาบาล เวชภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์ และยารักษาโรค ทั้งได้ฝึกเจ้าหน้าที่ประจำเรือจนมีความสามารถปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลขั้นต้น โดยได้รับการรับรองจากสภาอากาศไทยจำนวน 11 คน สับเปลี่ยนกันทำหน้าที่ได้ตลอดเวลา สวัสดิการการรักษาพยาบาลประจำเรือจึงถือว่าสูงกว่ามาตรฐานที่กฎหมายไทยกำหนด และมาตรฐานนานาชาติทั่วโลกก็ไม่ได้กำหนดให้ต้องมีพยาบาลหรือแพทย์ประจำบนเรือตลอด 24 ชั่วโมงจำเลยเพ่งจัดพยาบาลประจำเรือเมื่อเดือนกรกฎาคม 2533 ถึงเดือนกันยายน 2541 และในช่วงปี 2539 ถึง 2540 จำเลยส่งเรือไปซ่อมแซม

ปรับปรุงสภาพและระบบต่าง ๆ ที่ประเทศสิงคโปร์ให้ทันสมัย เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูง มีความมั่นคงปลอดภัย และมีภาวะแวดล้อมในการทำงานดีขึ้น ระหว่างปรับปรุงซ่อมแซมนี้ จำเลย จัดเรือลำอื่นทำการกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวแทนชั่วคราว โดยไม่มีพยาบาลประจำตลอด 24 ชั่วโมง และเมื่อเรือปรับปรุงซ่อมแซมเรียบร้อยแล้วจำเลยได้ปรับปรุงการบริหารพนักงานบนเรือ โดยไม่จำเป็นต้องใช้พนักงานมากเหมือนก่อน และได้สับเปลี่ยนบุรุษพยาบาลให้ไปประจำอยู่ที่แท่น ขุดเจาะปิโตรเลียมอื่น ๆ แต่การรักษาพยาบาลนั้นจำเลยได้จัดให้มีพยาบาลและแพทย์ประจำแท่น ผลิตราวิน ซึ่งอยู่ใกล้เคียงไปบริการรักษาพยาบาลตามเวลาที่พนักงานต้องการหรือมีความเจ็บป่วยเฉียบพลัน 1 ถึง 2 ครั้ง ด้านการปรึกษาหรือรับการรักษาพยาบาลก็สามารถติดต่อกับแพทย์และพยาบาลประจำแท่นผลิตราวิน ทางโทรศัพท์คอมพิวเตอร์ หรือวิทยุ ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้จำเลยไม่เคยทำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างกับโจทก์ที่จะต้องจัดให้มีพยาบาลทำหน้าที่ประจำเรือตลอด 24 ชั่วโมง การเปลี่ยนแปลงโยกย้ายพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินเป็นการใช้สิทธิการบริหารงานของจำเลยให้เหมาะสมกับสภาพการทำงานที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัยที่จำเลยปรับปรุงมาโดยตลอดไม่ได้เป็นการลดประโยชน์เรื่อง การรักษาพยาบาลและความปลอดภัยขอให้ยกฟ้องศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่า เดิมไม่มีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนี้ไว้ แต่เมื่อประมาณปี 2531 หลังจากเกิดอุบัติเหตุบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินเป็นเหตุให้ลูกจ้างเสียชีวิตและบาดเจ็บ จำเลยจึงจัดให้มีพยาบาลประจำเรือดังกล่าวตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีพยาบาล 2 คน สลับกันปฏิบัติหน้าที่คนละ 14 วัน การจัดพยาบาลประจำเรือดังกล่าวจึงถือเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยปริยาย การที่จำเลยยกเลิกพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินโดยฝึกอบรมปฐมพยาบาลให้แก่ลูกจ้างบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินและส่งพยาบาลไปตรวจเยี่ยมสัปดาห์ละ 2 วัน ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างด้านสวัสดิการเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่ลูกจ้างจะได้รับการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึงและทันทั่วทั้งจากพยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ได้รับความยินยอมจากลูกจ้างทั้งเป็น

การเปลี่ยนแปลงที่ไม่เป็นคุณแก่ลูกจ้างซึ่งต้องห้ามตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มาตรา 20 พินิจฉัยให้จำเลยจัดพยาบาลประจำบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินตลอด 24 ชั่วโมงจำเลยอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า "จำเลยอุทธรณ์ประการแรกว่าจำเลยจัดให้มีพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานแต่เพียงฝ่ายเดียวจำเลยมิได้ตกลงกับโจทก์ และไม่ได้ทำเป็นหนังสือ การจัดให้มีพยาบาลประจำเรือดังกล่าวจึงมิใช่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์พ.ศ. 2518 มาตรา 10 วรรคสอง นั้น เห็นว่า การที่จำเลยจัดให้มีสวัสดิการดังกล่าวเป็นสภาพการจ้างตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518ซึ่งไม่ได้บังคับให้ต้องทำข้อตกลงเป็นหนังสือ ดังนั้น เมื่อจำเลยได้จัดให้มีพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินอันเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อความปลอดภัยในการทำงานแม้จำเลยกระทำแต่เพียงฝ่ายเดียวและไม่ได้ทำเป็นหนังสือก็ตามย่อมถือได้ว่าเป็นสภาพการจ้างโดยปริยายแล้ว จำเลยจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสภาพการจ้างนี้จำเลยอุทธรณ์ประการที่สองว่า การที่จำเลยปรับเปลี่ยนการรักษาพยาบาลบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินเป็นเพียงการปรับปรุงวิธีการรักษาพยาบาลพนักงานบนเรือดังกล่าว โดยพนักงานทุกคนบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเราววินยังคงได้รับการรักษาพยาบาลเท่าเดิม จึงมิใช่เป็นการเปลี่ยนแปลง

สภาพการจ้าง จำเลยมีสิทธิกระทำได้ตามระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานของจำเลย ข้อ 5.2 นั้น เห็นว่า การที่จำเลยจัดสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณอันเป็นสภาพการจ้างเดิมที่มีพยาบาลประจำเรือจำนวน 2 คน ว่างตลอด 24 ชั่วโมง ต่อมาจำเลยได้ย้ายพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณไปประจำที่แท่นผลิตเอราวัณแล้วฝึกเจ้าหน้าที่ประจำเรือซึ่งสามารถปฐมพยาบาลขั้นต้นจำนวน 11 คน สับเปลี่ยนกันทำหน้าที่แท่นพร้อมทั้งมีแพทย์และพยาบาลซึ่งประจำอยู่ที่แท่นผลิตเอราวัณไปรักษาพยาบาลเฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 ถึง 2 ครั้งนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการจ้างแล้ว แต่จำเลยมีระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานข้อ 5.2 เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในการบริหารกิจการของจำเลยและข้อ 29 เกี่ยวกับสวัสดิการและผลประโยชน์อื่น ซึ่งการจัดพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณเป็นสวัสดิการที่จำเลยจัดให้แก่พนักงานนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ จำเลยจึงอาศัยระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานดังกล่าวเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงสวัสดิการที่ได้ให้แก่พนักงานนั้นได้โดยต้องไม่ให้น้อยไปกว่าเดิม ในปัญหาที่ว่าจำเลยได้เปลี่ยนแปลงสวัสดิการในการรักษาพยาบาลทำให้พนักงานได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลน้อยกว่าเดิมหรือไม่นั้น ศาลฎีกาได้สั่งให้ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวเพิ่มเติม ซึ่งศาลแรงงานกลางสอบคู่ความแล้วแถลงรับข้อเท็จจริงว่า แท่นผลิตเอราวัณเป็นแท่นขุดเจาะก๊าซเหลวในบริเวณอ่าวไทยเป็นหนึ่งในจำนวน 5 แท่นของจำเลย เมื่อผลิตได้แล้วก๊าซส่วนหนึ่งจะส่งไปเก็บที่เรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณอยู่ห่างออกไปประมาณ 3 ไมล์ทะเล (5 กิโลเมตร) แท่นผลิตเอราวัณมีห้องพยาบาลกว้าง 4 เมตร ยาว 8 เมตร จำเลยจัดให้มีแพทย์และพยาบาลประจำตลอด 24 ชั่วโมง อย่างละ 1 นายแต่บางครั้งแพทย์จะต้องไปตรวจเยี่ยมที่แท่นผลิตอื่น ๆ แต่ไปไม่เกิน 1 วันก็กลับมาประจำภายในห้องพยาบาลมีเครื่องมือสื่อสารติดต่อด้านการ รักษาพยาบาลกับเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณทางโทรศัพท์วิทยุ และคอมพิวเตอร์ สามารถติดต่อกันได้ตลอดเวลา การติดต่อด้านการ รักษาพยาบาล แพทย์และพยาบาลจะใช้วิธีฟังอาการของผู้ป่วยจากผู้บังคับบัญชาในเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณซึ่งได้รับการฝึกอบรมพยาบาลมาแล้ว และฟังอาการจากผู้ป่วยเองด้วยแล้วจึงวินิจฉัยโรคโดยสั่งให้ทางเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณจ่ายยาตามอาการของโรคหากมีความจำเป็นแพทย์หรือพยาบาลจะเดินทางไปรักษาด้วยตนเองการเดินทางติดต่อระหว่างแท่นผลิตเอราวัณกับเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณ หากเดินทางด้วยเรือจะใช้เวลาประมาณ 20 นาที ถ้าใช้เครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ซึ่งมีไว้ประจำที่แท่นผลิตเอราวัณใช้เวลาประมาณ 15 นาทีโดยเตรียมความพร้อม 12 นาที ใช้เวลาบิน 3 นาที ถ้าเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ไปปฏิบัติภารกิจในแท่นขุดเจาะอื่นซึ่งไกลที่สุดจะใช้เวลา 40 ถึง 45 นาทีในเวลากลางคืนต้องใช้เวลาเตรียมตัวและในการบินไปถึงเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณรวมประมาณ 40 นาที เรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณเป็นเรือไม่มีเครื่องยนต์ ถูกยึดติดอยู่กับทุ่นมีที่พักพนักงานบนเรือประมาณ 32 คน ภายในเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณมีห้องพยาบาลกว้าง 2.5 เมตร ยาว 3 เมตร มีเครื่องมือสื่อสารดังกล่าวประจำห้องพยาบาลพนักงานประจำเรือระดับผู้บังคับบัญชา 7 คน ซึ่งได้รับการฝึกอบรมด้านพยาบาลเบื้องต้นพอมีความรู้พื้นฐานและด้านพยาบาล ภายหลังจากเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณได้รับการซ่อมแซมแล้วทำให้พนักงานบนเรือทำงานปลอดภัยขึ้นกว่าเดิม เห็นว่า การที่จำเลยย้ายพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณไปประจำที่แท่นผลิตเอราวัณโดยให้เจ้าหน้าที่ประจำระดับผู้บังคับบัญชา 7 คน ที่ได้รับการฝึกอบรม

ด้านพยาบาลเบื้องต้นมาทำหน้าที่แทนนั้น โดยสภาพแล้วเจ้าหน้าที่ของจำเลยดังกล่าวย่อมมีความรู้ความชำนาญในการพยาบาลคนไข้ผู้พยาบาลมืออาชีพไม่ได้ แต่การที่จำเลยจัดให้มีพยาบาลประจำเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณก็ด้วยความประสงค์ให้เป็นสวัสดิการแก่พนักงานของจำเลยที่เกิดเจ็บป่วยในระหว่างที่อยู่บนเรือดังกล่าว ประกอบกับเดิมจำเลยเพียงแต่จัดพยาบาลมาอยู่ประจำบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณเท่านั้น มิได้จัดให้มีแพทย์มาอยู่รักษาคนไข้ด้วย แสดงว่าจำเลยจัดให้มีพยาบาลดังกล่าวก็เพื่อให้รักษาพยาบาลพนักงานที่เจ็บป่วยเล็กน้อยอันเป็นการรักษาเบื้องต้นเท่านั้น ดังนั้น การที่จำเลยจัดเจ้าหน้าที่ประจำระดับผู้บังคับบัญชา 7 คน ซึ่งได้รับการฝึกอบรมด้านพยาบาลเบื้องต้นและจัดให้มีเครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เพื่อติดต่อสื่อสารด้านการรักษาพยาบาลกับแพทย์และพยาบาลตลอดเวลาแม้จะไม่มีพยาบาลอยู่ประจำบนเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณเช่นเดิมก็ตาม แต่วิธีการใหม่นี้ก็ได้ทำให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นยิ่งหย่อนไปกว่าเดิมเลย หากมีความจำเป็นแพทย์หรือพยาบาลจะเดินทางไปรักษาด้วยตนเองอีกด้วย นอกจากนี้จำเลยได้จัดให้มีเรือและเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์สำหรับใช้เดินทางไปยังเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณ ถ้าเดินทางด้วยเรือใช้เวลาประมาณ 20 นาที ถ้าเดินทางโดยเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ใช้เวลาเพียง 15 นาทีเท่านั้น ทั้งปรากฏว่าหลังจากเรือกักเก็บก๊าซธรรมชาติเหลวเอราวัณได้รับการซ่อมแซมแล้วทำให้พนักงานบนเรือทำงานปลอดภัยขึ้นกว่าเดิมด้วยจึงเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการในการรักษาพยาบาลที่จำเลยจัดให้ใหม่นี้มิได้ทำให้ลูกจ้างจำเลยได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลน้อยลงกว่าเดิมจำเลยจึงมีอำนาจในการบริหารกิจการและการจัดสวัสดิการของจำเลยตามระเบียบเกี่ยวกับการทำงาน เอกสารหมายเลข 2 ข้อ 5.2 และข้อ 29"พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์

องค์คณะ

พูนศักดิ์ จงกลณี · สละ เทศรำพรรณ · ปัญญา สุทธิธิบตี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/6515/2543>